

ВІДГУК

офіційного опонента
доктора педагогічних наук, професора
Заболотської Ольги Олександрівни
на дисертацію **Герасимчук Тетяни Володимирівни**
***«Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх
інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням
інформаційних технологій»***
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Розвиток світового суспільства, зміна освітньої парадигми висувають нові вимоги до сучасної освіти, серед яких: забезпечення органічної інтеграції освіти і науки, апробація та відбір ефективних інноваційних педагогічних технологій, об'єднання зусиль усіх суб'єктів освітянської системи для формування професійної компетентності майбутніх фахівців. У перспективних системах вищої освіти все більше використовуються нові підходи до організації навчально-виховного процесу, серед яких компетентнісний підхід безумовно доповнює ту низку освітніх інноваційних напрямів, використання яких допомагає викладачу і студенту гармонійно співпрацювати для реалізації сучасних освітніх цілей.

У цьому контексті формування професійної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі розглядається як одна із необхідних умов досягнення загальної мети професійної підготовки. Але, незважаючи на багатоаспектність наукових досліджень, присвячених формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей, проблема формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій залишилась поза увагою дослідників.

Тому увага Герасимчук Т.В. до питань формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій обумовлена саме потребами сучасної педагогічної теорії й практики та надає дисертаційній

роботі безперечну актуальність і значущість. Вона є однією зі спроб розкрити на теоретичному та практичному рівнях цілісне розуміння методики формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій. Дисертація Герасимчук Т.В. є своєчасним дослідженням з проблеми професійної підготовки майбутніх компетентних фахівців, формування потрібного рівня їхньої професійної компетентності як головної передумови конкурентоспроможності фахівців на сучасному ринку праці. Вона має науково-теоретичне і практичне значення, характеризується високим рівнем новизни. На нашу думку, методологічні і теоретичні основи досліджуваної проблеми отримали в дисертації належне обґрунтування, аргументацію і конкретизацію; чітко визначено мету і завдання наукового дослідження, об'єкт, предмет, що дало можливість правильно побудувати роботу і зробити відповідні висновки. Достовірність результатів дослідження та його основних висновків забезпечується комплексним розглядом проблеми, застосуванням адекватних наукових методів дослідження.

У першому розділі «Теоретичні засади формування професійної іншомовної компетентності фахівців автомобільно-дорожньої галузі за допомогою інтернет-технологій» авторка намагається розкрити зміст поняття «професійна іншомовна компетентність» через приму інформатизації освіти, охарактеризувати сучасний стан інформатизації освіти як засади для підготовки компетентного фахівця, запропонувати веб-сайт викладача як засіб організацій навчання студентів, визначити структуру професійної іншомовної компетентності майбутнього інженера автомобільно-дорожньої галузі.

Варто зазначити, що автор логічно веде свої міркування, критично проаналізувавши велику кількість різних дефініцій компетентності, однак здійснюючи аналіз методичної, педагогічної, лінгво-дидактичної наукової літератури авторка доходить висновку про невизначеність трактувань науковцями змісту термінів «компетенція», «компетентність»,

«комунікативна компетенція». На нашу думку, у даному випадку треба говорити про відсутність уніфікованого визначення цього терміну, а не про його невизначеність.

Прагматична професійна компетентність – на думку здобувачки ґрунтується на базових складових дискурсивної іншомовної компетенції. І далі здобувачка повністю ототожнює прагматичну і дискурсивну компетенцію, що є методично невиправданим.

У другому розділі роботи «Діагностика сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання іноземної мови» здобувачка визначає педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі, проводить констатувальний етап експерименту, характеризує стан досліджуваної проблеми, розробляє зміст роботи студентів на заняттях з іноземних мов для формування професійної компетентності із застосуванням Інтернет-технологій, визначаючи належне місце в цьому змісті аудиторній та поза аудиторній самостійній роботи.

Вважаємо доцільним і методично грамотним визначення педагогічних умов формування професійної іншомовної компетентності фахівців автомобільно-дорожньої галузі за допомогою інтернет-технологій після проведення констатувального етапу експерименту. На жаль у роботі ця ієрархія – порушена.

Заслужовує на позитивну оцінку змістовне наповнення аудиторної та поза аудиторної самостійній роботі, яка входить до змісту навчання іноземної мови студентів автомобільно-дорожньої галузі. В її основу покладено спецкурс «Самостійна контрольована робота», розроблений російською дослідницею Н.Ф.Коряковцевою, який за змістом є занадто складним і може бути впроваджений в навчальний процес студентів мовних Вузів, які вивчають поглиблено іноземну мову. Програма ж навчання іноземної мови студентів автомобільно-дорожньої галузі не розрахована на формування навичок реферування та анотування наукових текстах на 2,3

курсах навчання у технічних вузах, формування науково-дослідної компетентності для написання наукових публікацій та виступів на наукових конференціях.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності формування професійної іншомовної компетентності» подається програма експериментального дослідження та інтерпретація її результатів.

Результати експерименту піддані статистичній математичній обробці.

Мають практичний інтерес і заслуговують позитивної оцінки змістовні додатки, в яких представлені: програма дистанційного курсу «Англійська мова для студентів транспортних спеціальностей» з дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», методичні вказівки із розвитку навичок перекладу технічних текстів англійською мовою для студентів автомобільних спеціальностей середнього рівня та системи завдань, спрямованих на формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі.

У дисертації зроблено висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаної літератури містить достатню кількість джерел (254).

Анотує автореферат відповідає змісту дисертації.

У 11 публікаціях автора, з яких 4 у фахових виданнях з переліку ВАК України, 1 – у зарубіжному виданні, 6 тез у збірниках матеріалів науково-методичних конференцій відображено результати дослідження і висвітлюють його основні положення.

Поряд з позитивною оцінкою дисертації вважаємо доцільним висловити певні зауваження, оскільки не все повною мірою вдалося досліднику:

1. На с. 30 авторка зазначає, що складовою лінгвістичної (мовної) компетенції виступає лексична, семантична, фенологічна, орфографічна, орфоепічна компетенція. На жаль ні у першому розділі, ні у дослідно-експериментальному навчанні не пояснюється яким чином формуються ці складові, немає жодної вправи і завдання на розвиток цих компонентів. Відсутні вони й у запропонованій самостійній роботі студентів.

Підводячи підсумок, визначеним складовим професійної іншомовної компетентності, здобувачка доходить висновку, що вона має ще й соціокультурний компонент, як і у запропонованій нею на с. 29 схемі, хоча в тексті роботи авторка не пояснює як формується і ця компетентність у майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі.

2. Ще одним недоліком першого розділу вважаємо відсутність розкриття специфіки професійної іншомовної компетентності інженерів автомобільно-дорожньої галузі.

3. Започаткована у роботі педагогічна умова на с. 73:

- *модельовання в навчальному процесі реальних, професійних, комунікативних ситуацій за допомогою інформаційних технологій* - не розкрита відповідно до специфіки навчання інженерів автомобільно-дорожньої галузі, не прописані конкретні ситуації, які можуть зустрітися в їх подальшій професійній діяльності і які можна вирішити за допомогою ІКТ.

4. Зовсім незрозумілим видається нам зміст підрозділу 2.3. Авторкою не розкрито, що входить у структуру поняття «зміст навчання іноземної мови», не визначено цілі, підходи, методи, засоби, прийоми формування ППК майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі, а подані лише принципи навчання студентів для формування професійної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі. Подані принципи (комунікативності, професійної спрямованості, ситуативності, взаємозв'язку засвоєння теорії й функціонування мовних одиниць у мовленні, інформаційності) не конкретизується специфікою спеціальності студентів автомобільно-дорожньої галузі і лише принцип комплексності вказує на алгоритм конкретних методичних дій щодо формування іншомовної професійної компетентності студентів означеної спеціальності.

5. На с. 91-92 авторка подає опис програми, яку називає «Типовою», а вже після її опису на с. 93 вона визначає її як «навчальну програму». То стає незрозумілим на яку ж типову програму посилається здобувачка яка і лягла в основу розробки робочої програми. На нашу думку, авторка плутає ці

поняття і підтвердженням того є опис навчальних комп'ютерних програм, яке подається на с. 96-105 з демонстрацією вправ для навчання граматиці та лексиці. Доречним було б здійснити аналіз навчально-методичного забезпечення (підручників, посібників), якими користуються в начальному процесі всі навчальні заклади з відповідною спеціальністю і специфікою та вказати саме на відсутність в них відповідного комп'ютерного супроводу.

6. Розроблена і схематично представлена структурно-процесуальна модель на жаль зовсім не розписана на сторінках дисертації за її компонентами. В самій моделі відсутні такі важливі компоненти як критерії (хоча показники представлені в схемі) та моніторинг.

7. Поетапне представлення авторської методики на жаль не підкріплено вправами, які доводять ефективність формування ПК майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі саме за допомогою ІТ.

8. Інтерпретуючи результати експериментального дослідження, авторка подає статистичні дані на констатувальному та формувальному етапах експерименту. Не коректно оформлені таблиці 3.2, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, у назві яких авторка вживає професійні комунікативні вміння і навички замість ПК та плутає назви завдань до контрольних зрізів: переклад, резюме, підміняючи їх лексемою «показник», хоча показники до критеріїв у роботі зовсім інші.

У роботі зустрічаються *стилістичні огріхи*: при реалізації інформаційних технологій (с. 7) за допомогою ІТ, засобами ІТ (с. 10), із застосуванням ІТ (с. 10), емпірійної культури (с. 24), знання шкільного курсу англійської мови (с. 84); *помилки* (с. 14, с. 20, с. 27, с. 39, с. 40, с. 45, с.48, с. 58, с. 67, с. 90, с. 112, с. 118); *відсутність посилань* (с. 18, с. 22, с. 26, с.119, с.120, с.126).

Разом з тим, зазначені зауваження не зменшують цінність роботи. Дисертант володіє методикою самостійного дослідження і науковим стилем викладу зібраного матеріалу. Вважаємо, що дисертація є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Робота містить ґрунтовний аналіз

проблеми, має теоретичне і практичне значення для розвитку теорії і методики професійної освіти.

Дисертаційне дослідження «Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій», відповідає вимогам ВАК України до кандидатських дисертацій (п. 13, 14, 15 «Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника»), а його автор – Герасимчук Тетяна Володимирівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідуюча кафедрою англійської мови
та методики її викладання
Херсонського державного університету

О.О.Заболотська

Підпис Заболотської О.О. засвідчую

Начальник відділу кадрів ХДУ

В.М.Воробйова